

GIBALNO OVIRANI

mag. Katarina Kesič Dimic, prof. def.

(objavljeno v reviji Viva, november 2005)

Med gibalno ovirane osebe štejemo tiste posameznike, ki imajo različne telesne motnje ali okvare, zaradi katerih posledično prihaja do težav pri hoji, pri uporabi rok ter pri drugih gibalnih dejavnostih, ki jih opravljamo vsakodnevno. Skupina gibalno oviranih oseb je zelo heterogena; od tistih, ki imajo pri gibanju le nekaj težav, do tistih, ki pri gibanju potrebujejo različne pripomočke in prilagoditve v okolju (hodulje, opornice, invalidski voziček, klančine,...).

Od ozaveščenosti okolja in kulture, v kateri tak posameznik biva, pa je odvisna njegova kvaliteta življenja. To se kaže na področju odstranjevanja arhitektonskih ovir in postavitvi klančin, prilagojenih telefonskih govorilnic, bankomatov, bančnih okencev, parkirnih prostorov in še bi lahko naštevali. Gre tudi za to, kakšne so naravnosti in pričakovanja neke družbe do posameznika. Če je posameznik nekaj vreden le skozi očala produktivnosti (kar se trenutno vedno bolj dogaja tudi pri nas), bo delavec, ki je gibalno oviran, veliko težje dobil zaposlitev, kljub morebitni visokošolski izobrazbi.

Na žalost se ustreznih stališč ne da predpisati z zakonom, prav tako pa se zdravi vse premalo zavedamo strahov in bojzani s katerimi se srečujejo drugačni posamezniki v svojem življenju. Upamo lahko le, da bodo prihajajoče generacije z inkluzivnim šolanjem na bolj naraven način začele med sebe sprejemati drugačne. Je pa to vsekakor zelo obsežen problem, o katerem bi se še lahko razmišljalo.

Vzrokov za gibalno oviranost je več. To so lahko različna stanja, bolezni, obolenja ali posledice poškodb. Med najbolj poznanimi in tudi pogostimi so naslednja:

- cerebralna paraliza (o kateri smo podrobneje že pisali);
- spina bifida;
- mišična in živčno mišična obolenja (miopatije, atrofije, nevropatije);
- multipla skleroza;
- stanja po poškodbi glave;

- stanja po poškodbi hrbtenice;
- kronične bolezni in obolenja.

Otrok kot objekt

Vsi starši, ki imajo gibalno oviranega otroka in strokovnjaki, ki se z njim ukvarjajo, mu želijo le najboljše. Različne stroke so enotnega mnenja, da je za takega otroka pomembna čim prejšnja diagnostika in interdisciplinarna obravnava. Vse preveč pogosto pa v euforiji za dobro otroka pozabimo na otroka samega in tako lahko postane objekt terapij in obravnave. Otroštvo preživi po različnih čakalnicah in ambulantah, za spontano igro in druženje z vrstniki pa zmanjka časa. Vedno je potrebno potegniti pravo črto; že star rek pravi, da preveč dobrega prav tako sčasoma škodi. Pustimo otroku čas zase, vzemimo si čas za to, da ga preživimo z družinskimi člani. Nekaj popolno razumljivega je, da bodo ti starši gojili upanja do zadnjega, ampak pri vsem tem je treba vedno razmišljati v okviru danih zmožnosti. Ne se utopično predajati mislim, ki so z vidika vseh izvidov popolnoma nerealne. Gojimo zdrava upanja.

Gibalno oviran otrok v šoli

Večini težje gibalno oviranih otrok pri pouku pripada spremljevalec. Spremljevalec skrbi, da otrok lahko nemoteno sledi poteku pouka. To pomeni, da mu pomaga pri organizaciji dela, pri pisanju in manevriranju po prostoru. Taka pomoč temu otroku omogoča šolanje v rednih oblikah vzgoje in izobraževanja. Slaba stran spremljevalca pa je lahko posledično naučena nemoč, saj imaš ves čas nekoga, ki skrbi za tebe. V času mladostništva lahko to tudi precej dodatno načne samopodobo.

Glede funkcioniranja celotne skupine gibalno oviran učenec prav tako predstavlja posebnost. Sošolci postanejo veliko bolj odprti, strpni in pripravljeni pomagati, sploh če so skupaj že od začetka šolanja. Prav tako lahko prisotnost gibalno oviranega učenca s pridom uporabimo pri športni vzgoji. Obstaja veliko inkluzivnih iger, kjer celotna skupina deluje brez uporabe nog. Če imamo možnost, naj invalidski voziček preizkusijo vsi sošolci; sploh pri gibanju v težjih situacijah. Tako bodo lažje razumeli možne zaplete v kasnejšem času šolanja.